

Liepupes pedagoģēm – īsa, bet krāsaina vizīte Turcijā

Liepupes pamatskola otro gadu darbojas Eiropas Savienības izglītības programmas *Erasmus+* projektā *Eco games in my Curriculum (Eko spēles manā mācību saturā)*. Kopā ar liepupiešiem tajā iesaistījušās izglītības iestādes no Polijas, Turcijas, Rumānijas un Itālijas. Jūnijā trīs dienu vizītē uz Turcijas pilsētu Adanu devās angļu valodas pedagoģe, projekta koordinatore Baiba Mantiņa un ģeogrāfijas, dabaszinību, bioloģijas skolotāja Gaļina Mača. – *Vizīte bija īsa, taču krāsaina, iespaidiem pārbagāta. Katrs šāds brauciens ne tikai ļauj iepazīt citu valstu izglītību, kultūru, vēsturi un tradīcijas, bet arī citādāk paskatīties pašiem uz sevi, salīdzināt, - atzina Liepupes skolotājas. – Esam gandarītas, ka mums bija šāda iespēja tik saulaino, viesmīlīgo zemi.*

Adana atrodas Turcijas Āzijas daļā. Tā ir sestā lielākā valsts pilsēta ar aptuveni diviem miljoniem iedzīvotāju (tātad pat vairāk nekā visā Latvijā kopā). Liepupiešu partnerskola atrodas tā sauktajā Adana Cukurova apgabalā, apmēram 35 km no pašas lielpilsētas. Mūsu izpratnē tā ir vidusskola, kur mācās jaunieši no 14 līdz 19 gadiem. Tiesa, tagad pēc baisās zemestrīces izglītības iestādei pievienota arī sākumskola. Līdz šim bijuši 135 audzēkņi, tagad skaits pieaudzis līdz 300. Vidusskolas posmā strādā 22 pedagogi, no tiem 7 vīrieši. Teju visi pedagogi uz darbu brauc no pašas Adanas. Pārsteidzis, ka skolai ir savs apmēram hektāru liels dārzs, kur audzē gurķus, tomātus, papriku, vēl citus dārzeņus. Var sacīt, ka turki projekta nosaukumā minēto vārdu *eko* traktē ne tikai kā izzinošas spēles dabā, bet arī gluži praktisku darbošanos. Turklāt dienvidzemē ar mālaino, akmeņaino augsni tikt pie labām ražām nav viegli, turklāt visam jānodrošina laistīšana. Tiesa, šis ir apgabals, kur izaug neticami garšīgi, saldi arbūzi.

Liepupes skolotājas joprojām ar aizkustinājumu atceras, cik sirsnīgi turku kolēģi un arī skolēni sagaidījuši visus viesus. – *Es pat gribu teikt, ka tā bija neviltota cilvēkmīlestība. Rūpes un uzmanību izjutām katru mirkli, ko pavadījām kopā, - sacīja G. Mača. Tāpat sajūsminājusi turku bērnu un jauniešu pieklājība, sirsnīgie smaidi, bet vienlaikus apjausts, ka valda disciplīna. Bērni visu laiku bijuši gatavi ciemiņiem kaut ko parādīt, pastāstīt, kaut brīžam sazināšanās angļu valodā nemaz tik viegli nevedās. Aizkustinoši bijis vērot, kā visās skolas aktivitātēs tiek iesaistīta arī meitene ar īpašām vajadzībām. – Patika arī tas, ka visur kopā ar pedagogiem darbojās vecāku pārstāvji, atbalstot projekta norisi, - ievērojusi G. Mača.*

Tikšanās pēdējā dienā arī ciemiņi piedalījās skolēnu mākslas izstādes atklāšanā. Kaut šī nav izglītības iestāde ar māksliniecisku novirzienu, darbi tiešām sajūsminājuši. Vispār skolā skatāms daudz pašu bērnu zīmējumu, dažādu darinājumu. Jauki izskatījies, piemēram, apgleznots elektrības sadales skapis. Tā teikt, vides defekts padarīts par efektu. – *Aprunājoties ar kolēģiem, arī redzot skolu, telpu iekārtojumu, secinājām, ka kolēģi, gluži tāpat kā mēs, dara visu, lai skolēni savās otrajās mājās justos ērti un vienmēr gaidīti, - atzina G. Mača. Arī mācību darba organizēšanā daudz līdzīga ar Latvijā ierasto kārtību: stundas ir 40 minūšu garas, starpbrīži – 10 minūtes, skolēni pusdieno vai nu ēdnīcā, vai kaut ko maltītei paņem līdzī no mājām.*

Ciemiņi skolā varēja noskatīties arī filmu par Adanu un tiešām ļoti krāšņu sagaidīšanas koncertu, kurā uzstājās mazie dejotāji, parādot pat turku kāzu tradīcijas. Patīkami pārsteidzis, ka pirmajā dienā pusdienojuši nevis kādā restorānā, bet maltīti gatavojuši skolas darbinieki. Ārā uz atklātas uguns ceptas tādas kā pankūkas, kuras pēc tam pildītas ar gaļu, biežpienu vai kartupeļiem. Bijušas tik gardas, ka gluži kā teicienā – pirkstus var aplaizīt. Savukārt noslēguma dienā turku skolotāji ar direktoru priekšgalā viesiem cepuši tā dēvēto kebaba plati. Un atkal vietā sakāmvārds par pirkstiņiem. Neviena tikšanās vai saruna Turcijā nav iedomājama bez kafijas vai tējas tases.

B. Mantiņa atgādina, ka izglītība vienmēr ir ciešā sasaistē ar kultūru, tādēļ ikvienā šādā vizītē svarīgs ir ne tikai skolas apmeklējums, bet arī muzeji, vēstures liecības un pat vietējās virtuves kā kultūras sastāvdaļas iepazīšana. Turku pedagogi savus sadarbības partnerus aizveda uz Adanas mošeju, kas ir lielākā Balkānos, celta Osmaņu impērijas laikā. Grandiozajai celtnei, kur vienlaikus var atrasties gandrīz 3000 cilvēku, ir seši minareti. – *Mums tika ekskluzīva iespēja ar darbinieku liftu uzbraukt vienā no šiem torņiem un paskatīties uz pilsētu no augšas. Fantastisks skats, - sajūsminātas ir Liepupes skolotājas. Šāda iespēja tika, pateicoties tam, ka partnerskolas mūzikas pedagoģes tēvs ir imāms – saucējs, kurš piecas reizes dienā musulmaņus aicina uz lūgšanām. Apmeklējuši arī vairākus muzejus - gan Kino, gan Mākslas, pastaigājuši pa vecpilsētas ieliņām, izbaudot to kolorītu ar tirgotājiem, amatniekiem. Turku pedagogi savus ciemiņus vēl aizveduši uz Korikas pilsētu, visiem patīcis arī brauciens ar kuģīti pa Vidusjūru un dzirdētās leģendas par neparasto 12. gadsimtā celto Kizkales jeb Jaunavu pili, kas atrodas uz salas. Arī pārbraucienos ar autobusu, veroties pa logu, pamanīts daudz kas saistošs. Teiksim, Turcijas karodziņš pie kombaina, kas strādā kalnainā laukā. – *Turku patriotisms ir apbrīnojams – karogi, mūsdienu Turcijas pirmā prezidenta Ataturka portreti patiešām viņiem ir svētums, - spriež B. Mantiņa. Pa ceļam ievērojuši arī necilu moduļu mājiņu, tādu kā vagoniņu kolonijas, kur valdība izmitina cilvēkus, kuri pēc februāra zemestrīces palikuši bez pajumtes. Adana atrodas pavisam netālu no cietušajiem apgabaliem.**

Šobrīd liepupiešiem jau jāsāk rosīgi domāt par draugu uzņemšanu pie sevis. No 18. līdz 22. septembrim šeit ieradīsies ne tikai četru dalībvalstu skolotāji, bet arī skolēni – kopskaitā apmēram 30 cilvēku. Taču projekta noslēgums 2024. gada februārī atkal risināsies Turcijā.

Laila PAEGLE